

ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА
УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА

Бібліографічні ідеї та технології

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
IV квартал 2019 р.

ЗАПОРІЖЖЯ
2019

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА»
ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

Відділ наукової інформації та бібліографії

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(IV квартал 2019 р.)

**Запоріжжя
2019**

УДК 027

Б59

- Б59   Бібліографічні ідеї та технології : аналіт. огляд : IV кв. 2019 р. / КЗ "ЗОУНБ" ЗОР, Від. наук. інформації та бібліографії ; [підгот. М. Маслова]. – Запоріжжя : [ЗОУНБ], 2019. – 32 с.

Вже третій рік поспіль в Україні відбувається впровадження Універсальної десятикової класифікації (згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 177 від 29 березня 2017 р.). Відповідальною за методичне забезпечення цього важливого процесу було визначено Державну наукову установу «Книжкова палата України імені Івана Федорова» (КПУ), якій також надано ексклюзивну ліцензію на переклад і видання таблиць УДК в Україні.

Починаючи з 2018 року у фаховому виданні «Вісник Книжкової палати» була започаткована нова підрубрика «Школа систематизатора» на допомогу бібліотечним фахівцям. Практично у кожному номері часопису спеціалісти Книжкової палати роз'яснювали положення класифікації, акцентували увагу на складних випадках систематизації, знайомили зі змінами та доповненнями, внесеними Консорціумом УДК до головного довідкового файлу УДК MRF12.

Тож в останньому IV випуску аналітичного огляду за 2019 рік зібрані окремі публікації, присвячені побудові та особливостям створення індексів деяких класів, змінам та нововведенням останньої версії УДК, у вигляді дайджесту. Для більш детального вивчення пропонованого матеріалу можна скористатися повнотекстовими джерелами за допомогою прямих посилань, зазначених у списку літератури (містить усі доступні публікації зазначеної підрубрики).

* * *

Побудова індексів із загальними та спеціальними визначниками у класі «8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література»

У 80 класі збираються документи з філології в широкому розумінні, у тому числі дослідження літературних текстів як предмет загальної історії культури. Звертаємо увагу на підклас *801.81 Усні та фольклорні джерела*: поєднавши його з індексом 398.21 отримуємо *801.81:398.21 Народні казки, перекази як філологічне джерело*, якщо ж потрібно зібрати фольклористику в одному місці, незалежно від тематики, тоді доцільніше використовувати 398 клас у поєднанні з 001 - *398:001*.

Філологію у вузькому розумінні (наприклад, лінгвістику, особливо історично-порівняльну) потрібно відносити до 81 класу, сюди також відносимо документи, що розглядають філологію з погляду лінгвістики. Для позначення історії окремих мов або мовних груп слід використовувати індекси цих мов або мовних груп і визначник 81-112.

Деталізувати 81 клас потрібно за допомогою спеціальних визначників =... '276/'282 із таблиці загальних визначників мови (Таблиця 1с). Наприклад:

81'01/'08 Спеціальні визначники для походження та періодів розвитку мов повністю збігаються з Таблицею 1с=... '01/'08;

82'01/'06 Спеціальні визначники для періодів (фаз розвитку) літератури не повністю збігаються з Таблицею 1с=... '01/'08 (82'01 Стародавній або ранній період. Найраніші форми; 82'04 Середньовічний період. Середньовіччя).

Враховуючи методичну вказівку до спеціальних визначників спеціальних визначників '0/'9 щодо обмеження сфери застосування, цей вид визначника слід застосовувати для позначення характерної деталізації, що повторюється в тих класах основної таблиці, для яких вони розроблені та в яких розміщені, на відміну від загальних визначників (допоміжна Таблиця I)!

Відповідно до правила третього, у разі відсутності в таблицях УДК основного індексу на поняття та за потреби відобразити загальні питання або тему загалом, можна використовувати спеціальні визначники в комбінації з індексом основної таблиці як основні. До того ж спеціальні визначники застосовують у цьому разі тільки у рамках розділу, де вони розроблені. Тому не рекомендуємо використовувати у 82 класі загальних визначників мов =... '02, =... '08.

Враховуємо, що у щорічному бюлетені «УДК. Зміни та доповнення (2012-2013)» також відбулися зміни щодо прикладів комбінування спеціальних визначників '0/'9 Таблиці 1с, які відображають заміну та появу відповідних нових класів із методичними вказівками до класу, наприклад:

**=142 Давньогрецька / класична грецька / еллінська грецька
Еолійський, іонійський (аттичний) та дорійський діалекти**

Тут слід класифікувати мову архаїчного (близько 800-500 рр. до н. е.) та класичного (близько 400-300 рр. до н. е.) періодів стародавньої грецької цивілізації. 811 клас, подібно до підрозділів 821, утворюється із загальних визначників мови =11/=9 (Таблиця 1с) через заміну знака рівності крапкою. Комбінуємо класи 811 та 821 із загальних визначників мови =142:

811.142 Класична грецька мова

821.142 Давньогрецька література (під цим індексом збираємо твори Арістотеля, Гомера, Софокла) (до змін було 821.14'01)

Валентина Муравйова

Анна Діденко

Особливості створення індексів УДК для документів мистецької, музейної та біографічної тематики

Під час визначення індексів УДК для документів мистецької, музейної та біографічної тематики часто постають складні запитання.

Мистецтво. Документи мистецької тематики належать до класу 7 *Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ізри. Спорт*. Цей клас охоплює етапи, періоди розвитку, види, стилі, напрями, засоби та інструменти, галузі застосування мистецтва, адміністративно-територіальне планування, архітектуру, фотографію, музику, видовищні мистецтва (театр, кінематографія), розваги, ігри, спорт. Для максимально точного позначення тем/понять у класі 7 передбачені спеціальні визначники 7.01/.09 (зверніть увагу: ці спеціальні визначники, за винятком 7.04, не застосовують у розділі 77 та його підрозділах). Окрім цього, для деталізації у класі 7 використовують загальні визначники місця, народів, алфавітне підрозділяння тощо. Розглянемо приклади:

7.031.2(=161.2) Українське народне мистецтво

75Марчук Художник Іван Марчук

726:27-523.41](477-25) Володимирський собор у Києві

Техніку виконання робіт залежно від типу розчинників позначають за допомогою загальних визначників матеріалів (Таблиця 1к, -03). Ці визначники застосовують для позначення власне техніки. Матеріали, що використовуються під час виконання робіт і перелічені в 7.023, застосовують переважно у розділі 75.

Побудова таких індексів потребує надзвичайної уваги й суворого дотримання методичних вказівок щодо цих визначників, наприклад:

75.021.33-035.676.332.2 *Акварельний живопис (складається з: -035.67 Барвники. Фарбники. Чорнила. Фарби тощо; -035.67 підрозділяти як 667).*

Для літератури з образотворчого мистецтва, яка охоплює як малювання, графіку, живопис, так і скульптуру, було ухвалено методичне рішення збирати її, об'єднавши класи 73 Пластичні мистецтва, 74 Малювання та креслення..., 75 Живопис та 76 Графічні мистецтва, Естамп. Графіка за допомогою знака поширення - в 73/76.

Під час індексування документів щодо музеїв і виставок перевага надається класу *069 Музеї. Виставки*. Зауважимо, що спеціальні визначники .01/.05, розроблені для класу 06, не використовують в 069. Індекси для позначення галузевих музеїв створюють за допомогою комбінування з конкретною галуззю через знак відношення : (двокрапка), а також за допомогою загальних визначників. Приклади:

069:5 *Музеї природничих наук*

069:7 *Художні музеї. Художні галереї (арт-галереї)*

069:82 *Літературні музеї*

069:908 *Краєзнавчі музеї*

Публікації конкретних музеїв позначають індексами цих музеїв із приєднанням відповідних загальних визначників форми (Таблиця 1d), наприклад:

069(477-4):82](477)](083.82) *Каталог експонатів Національного музею літератури України*

069:82:929](477-25)Тич *Меморіальний літературний музей Павла Тичини*

Щодо виставок, варто розрізняти постійні й тимчасові. Постійні виставки належать до класу 069, як і музеї загалом, а тимчасові класифікують у його розділі 069.9. Зауважимо, що іноді «виставками» називають промислові та подібні ярмарки, тому якщо мета таких заходів переважно комерційна, їх потрібно групувати з промисловими ярмарками в 339.174. Приклади:

069(477-4):94(477):7(=161.2) *Постійна виставка «Традиційне мистецтво українців» у Національному музеї історії України*

069.51:75.036.2(=133.1) Колекція живопису французьких імпресіоністів

069.9:75(477)''196''[:069(477-4):7](477) Тимчасова виставка «Мистецтво українських шістдесятників» у Національному художньому музеї України (або за фасетами)

339.174:796 Виставка-продаж товарів для спорту

Біографії. Персоналії. В УДК є кілька способів індексування біографій і персоналій, для цього використовують клас *929 Біографічні дослідження* або загальний визначник форми (*092*) *Виклад матеріалу у вигляді біографії* (Таблиця 1d). У класі *929* деталізацію здійснюють за допомогою комбінування з іншими класами через знак : (двокрапка) та за допомогою алфавітного підрозділення. Порядок розміщення індексів може бути такий: «біографія:тема» або «тема:біографія». Для досягнення послідовності потрібно дотримуватись одного з обраних варіантів. Для персоналій надавати перевагу схемі - галузь(*092*), для індексування біографій видатних осіб і в разі неможливості визначити окрему галузь - *929А/Я*, наприклад:

797.2(092) Біографія олімпійської чемпіонки з плавання Яни Клочкової

929Шевченко Біографія Тараса Шевченка (у Запорізькій ОУНБ не підтримується така пропозиція, у даному випадку перевага надається галузі із загальним визначником (*092*))

929(477) Видатні діячі України

Марина Ахвердова

Юлія Набхан

Специфіка систематизації видань у класі

«82 Література. Літературознавство»

Розпочинати систематизацію видань потрібно з аналізу фонду (його побудова та зручність у використанні) й ухвалення рішення, за яким принципом збирати літературу в цих класах: за мовним, за країнами чи за жанрами. Який остаточний принцип систематизації обрали, такого й слід дотримуватися надалі, прийнявши методичне рішення.

Перевага систематизації художньої літератури за УДК для національних бібліотек у світі надається окремим мовам і мовним сім'ям.

Для точної побудови індексу УДК потрібно звернути увагу на мову видання (якщо видання в перекладі - зазначити мову оригіналу), країну, де мешкає і працює автор, роки його життя. Якщо вибираєте за мовною ознакою (розділ 821 деталізувати за допомогою загальних визначників мови =1/=9 (Таблиця 1с) із заміною знака рівності крапкою), то, відповідно, слід будувати точні індекси УДК. Наведемо кілька прикладів із розшифруванням:

821.161.2Шев7Коб Кобзар Т. Г. Шевченка (821.161.2 - мова видання українська, Шев - А/Я алфавітне підрозділення творів автора та 7Коб - окремий твір одного автора)

821.161.1(477)Шев7Худ Художник Т. Г. Шевченко (821.161.1 - мова видання російська, (477) - Україна, країна проживання автора, Шев - А/Я алфавітне підрозділення творів автора та 7Худ - окремий твір одного автора)

Ці книги не стоятимуть поруч у фонді, але дають змогу зробити аналіз використання мови. На жаль, трапляються випадки некоректної побудови індексів на ці твори та відповідні ухвалені методичні рішення про заздалегідь неправильну систематизацію саме української та російської літератури.

Наприклад, поняттю «Українська література - література, написана українською мовою» відповідає індекс 821.161.2, а поняттю «Література України - література, написана різними мовами авторами, які мешкають/проживають на території України» - 821(477). Методичні рішення мають стосуватися лише правильної побудови індексів УДК! Якщо віддали перевагу збиранню художньої літератури за мовною ознакою, потрібно цього й дотримуватися, наприклад:

821.161.1 Російська література

821.161.1(477) Література України російською мовою

821.161.2 Українська література

821.161.2(430) Література Німеччини українською мовою

Якщо маєте на меті збирати разом літературу України (незалежно від мови написання твору), то рекомендуємо ухвалити рішення про розміщення індексів УДК разом, наприклад, 821.161.1(477) та 821.161.2, змішано в алфавітному порядку. Акцентуємо увагу, що американської мови немає! Потрібно обов'язково знати мову оригіналу видання та

будувати, використовуючи загальні визначники місця (4/9), наприклад, 821.111'282(73) Англійська література США. Літературу на діалектах позначати за допомогою спеціального визначника =...'282 та його підрозділів.

Неодноразово наголошувалося на тому, що розділ 821 *Художня література* повністю фасетизований (рівний!). Фасети мови, місця, часу або періодів, спеціальні визначники літературної форми, жанрів можна комбінувати залежно від конкретного випадку (насамперед, це стосується масових бібліотек, згідно з ДСТУ). Отже, може бути цілком відмінна побудова індексів УДК 821 класу за різними ознаками для однієї мережі (це не стосується національних та обласних наукових бібліотек) відповідно до потреб користувачів.

Для позначення літератури окремих регіонів і країн слід використовувати загальні визначники (4/9), що приєднуються до індексів розділу 821 або до індексів, що позначають літературу окремими мовами. Тому можна використовувати один із варіантів, наприклад:

821(477) Література України (за ознакою місця)

821.161.1(477) Література України російською мовою (за мовною ознакою)

Нагадуємо, що у перекладених документах мову оригіналу слід деталізувати за допомогою визначників =030.1/.9, мову перекладу - за допомогою визначників =1/=9. Якщо книга в оригіналі написана російською мовою, то індекс буде такий: 821(477)'06=161.1

За ознакою місця та загальних визначників часу (Таблиця 1g): *Сучасна література України XXI століття 821(477)"20"* (821 - художня література, (477) - Україна, країна проживання автора, із загальних визначників часу "20").

За ознакою літературної форми, жанрів: *Детективи сучасної літератури України 821-312.4(477)'06* (821 - художня література, із СВ 82-312.4 Детективні романи та (477) - Україна, країна проживання автора). І це не єдині варіанти індексування наведеної книги.

Для зручної та ефективної побудови індексів УДК для фонду художньої літератури бібліотек та інформаційних центрів рекомендуємо розпочати роботу з побудови власної робочої таблиці індексів

зіставлення УДК та ББК, вписавши на початку індекси ББК, які є в наявності.

Універсальна десяткова класифікація (УДК) дає змогу систематизувати художні видання так, як вони розміщені у фондах масових публічних бібліотек. Певні бібліотеки всю художню літературу збирають в одному ряду й розміщують за алфавітом, а отже такому фонду відповідатиме індекс УДК 821(100).

Є фонди, розподілені на такі частини:

821(477) Література України

821(470) Російська література

821(477-87) Зарубіжна

Література України, зі свого боку, розмежовується за періодами. Методична вказівка дає змогу позначати їх за допомогою спеціальних визначників спеціальних визначників 82'01/'06 або загальних визначників часу (Таблиця 1g). Як бачимо, знову є вибір, однак наголошуємо: за якими ознаками прийняли рішення та розпочали індексувати, такого вибору маєте дотримуватися й надалі! Наприклад, «Класична література України» та «Сучасна література України» матиме декілька варіантів:

Варіант 1.

821(477) Класична література України

821(477)'06 Сучасна література України

Варіант 2.

821(477)".../1917" Дореволюційна література України

821(477)"1917/..." Радянська і сучасна література України

Варіант 3.

821(477)".../19" Література України до початку ХХ століття

821(477)"19/..." Література України після ХХ століття

Якщо поділена на три періоди:

821(477)".../1917" Дореволюційна література України

821(477)"1917/1991" Радянська література України

821(477)"1991/..." Сучасна література України

Розглянемо приклади побудови індексів художньої літератури за кількома ознаками:

1. За мовною ознакою + жанр:

821.161.2-311.6 Українські історичні романи (написані лише українською мовою!)

821.161.1(477)-311.6 Історичні романи українських авторів російською мовою

2. За загальними визначниками місця + жанр:

821(477)-311.6 Історичні романи України (незалежно від мови написання твору!)

821(477-87)-311.6 Історичні романи зарубіжних країн (зарубіжні історичні романи)

3. За жанром + загальні визначники місця:

821-311.6(477) Історичні романи України

821-311.6(477-87) Зарубіжні історичні романи

Для масових бібліотек, щоб уникнути плутанини й розбіжностей у фонді за ББК та при переведенні відкритих фондів на УДК, потрібно проаналізувати фонди, виписавши поличні роздільники ББК та дібравши до них відповідні індекси УДК, які не порушуватимуть попередню побудову фондів.

У більшості колег виникає запитання щодо правильної систематизації казок, для яких є кілька варіантів: їх можна індексувати як у 398.21, так і у 821 клас із зазначенням спеціального визначника -343.

Народні казки рекомендуємо систематизувати у клас **39 Культурна антропологія. Етнографія. Звичаї. Традиції. Спосіб життя. Фольклор** під індексом **398.21 Оповідання. Казки (Народні білини. Казки. Легенди)**. Методична вказівка 39 класу вказує на деталізацію за допомогою загальних визначників рас, етнічних груп і народів (Таблиця 1f) та місця (Таблиця 1e). На перше місце винесено загальні визначники рас, тож їм і надаємо перевагу при індексації, але ті, хто оберуть загальні визначники місця, також не припустяться помилки, наприклад:

398.21(=161.2) Українські народні казки

398.21(477) Народні казки України

Звичайно, на нашій території інші народи не пишуть казки, тож під цими індексами зберуться українські народні казки. Нагадуємо, який принцип систематизації обрали, такого потрібно дотримуватися й надалі, прийнявши або методичне рішення, або створивши свою робочу алфавітно-предметну картотеку, яка стане у пригоді фахівцям.

Якщо казка має автора, то рекомендуємо індексувати відповідно у клас 821 *Художня література окремими мовами і мовними сім'ями* з використанням спеціального визначника -343. Для прикладу розглянемо казки сучасного автора Т. Вікторової, яка пише російською та українською мовами, проживає у Києві. З друку вийшло три книги: «Швидкий равлик» (укр. мовою), «Быстрая улитка» (рос.) та «Бързият охляв» (болгар.) у перекладі болгарською Б. Бацанова. Ці видання можуть мати такі індекси на вибір відповідно до обраної систематизації:

1. *За мовною ознакою + спеціальний визначник періоду + жанр:*

821.161.2'06-343 (українською мовою)

821.161.2'06-343=163.2 (болгарською мовою)

821.161.1'06(477)-343 (російською мовою)

2. *За загальним визначником місця + спеціальний визначник періоду + жанр:*

821'06(477)-343=161.2 (українською мовою)

821'06(477)-343=161.1 (російською мовою)

821'06(477)-343=163.2 (болгарською мовою)

3. *За жанром + загальний визначник місця:*

821-343(477)=161.2 (українською мовою)

821-343(477)=161.1 (російською мовою)

821-343(477)=163.2 (болгарською мовою)

Якщо маєте на меті збирати фольклорні казки поряд з авторськими у художній літературі, то рекомендуємо обов'язково зазначати через знак відношення 398 клас та наводити його окремо (як допоміжний) для точнішого відображення книги.

Наприклад, для книги «Українські народні казки», перекладеної англійською мовою:

821.161.2-343:398.2(477)=111

398.2(477)=111

Для розміщення на полицях бібліотека має вирішити, де групувати такі книги: якщо в літературі, індекс слід скоротити до 821.161.2-34, якщо в 39, то - 398.2(477). Така методика дасть змогу згрупувати оригінал і переклад разом. Однак публічні бібліотеки розміщують іншомовну літературу на окремих полицях, змінюючи послідовність складників індексу: =111:821.161.2-34. Отже, книги іноземними мовами

ніколи не змішуватимуться з літературою основною мовою та перебувають у відкритому доступі для тих, хто шукає такі видання. Для українських бібліотек практичніше, якщо вони не позначатимуть українську мову, але завжди відображатимуть книги, написані іноземними мовами.

*Валентина Муравйова
Вікторія Солодовнік
Юлія Набхан*

Особливості використання підкласів УДК 00/02

Основна таблиця УДК розпочинається з класу 0 Загальний клас, який містить підкласи від 00 до 09, що поділяються, зі свого боку, на розділи та підрозділи. Розглянемо докладніше розділи підкласу 00 Загальні питання науки та культури., а саме: 004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних 005 Управління. Менеджмент 007 Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика). "Соціальна інженерія" 008 Цивілізація. Культура. Прогрес

Розділ *001 Наука та знання загалом. Організація розумової праці* призначений для групування документів із питань, спільних для багатьох галузей науки, а також із питань організації розумової праці. Документи, присвячені одній галузі знання чи одному питанню, позначаються відповідними індексами. Документи з організації наукової праці в окремих галузях науки та техніки класифікуються зі знаком відношення до індексу галузі. За потреби згрупувати документи за галузевим принципом індекс інверсується. Наприклад:

001:061.1(477) Наукові організації України загалом

001.32(477)НАНУ Національна академія наук України

Розділ *002 Друк загалом. Документація. Книги. Авторство* передбачений для документів загального характеру про книги та книгодрукування, історію книги та книгознавство загалом, тобто документи з усіх питань щодо друкування та книг, незалежно від їхньої тематики. Наприклад:

002-028.85(477)"192/193" Репресована література (заборонені видання 20-30-х років)

002.2:655.4/.5J(477)"1917/1920" Роль книги у становленні видавничої галузі в Україні періоду визвольних рухів

Розділ *003 Системи письма і писемності* використовують для позначення документів про писемність, її походження, види, форми, засоби, характеристики, системи тощо. Спеціальні визначники *003.01/.09*, що застосовуються у цьому розділі, дають змогу чіткіше відобразити в індексі зміст (тему) документа. Наприклад:

003.322.01 Ранні форми писемності Стародавнього Єгипту

У розділі *003* варто звернути увагу на індекс *003.349.3 Російська кирилиця* з прикладом комбінування: *003.349.3.038:811.161.2* Адаптація російської кирилиці до української мови, з яким Книжкова палата України не погоджується і здійснює перемовини з Консорціумом УДК щодо його зміни.

Розділ *006 Стандартизація та стандарти* слугує для відображення документів, пов'язаних із питаннями стандартизації та її особливостями. За допомогою спеціальних визначників *006.01/.07*, розроблених для цього розділу, можна позначити принципи й аспекти стандартизації, межі застосування, етапи роботи над стандартами, методи впровадження. Наприклад:

006.034(477) Національний орган стандартизації України

Розділ *007 Діяльність і організація. Загальна теорія комунікацій і управління (кібернетика)*. «Соціальна інженерія» застосовують для документів, що висвітлюють теми комунікації й управління. Наприклад:

007:681.5 Технічна кібернетика

Розділ *008 Цивілізація. Культура. Прогрес* призначений для документів, у яких порушено культурологічні питання, зокрема культури та цивілізації. Наприклад:

008(=161.2) Історія української культури

02:008 Роль бібліотек у збереженні культурної спадщини

Далі розглянемо розділи підкласу *01 Бібліографія і бібліографічні покажчики. Каталоги*.

Розділи *011/016* використовують для бібліографічних покажчиків. Тут групують документи щодо теорії, практики, методики, організації та історії бібліографії, про бібліографічні організації в різних країнах, в

різні часи та в різних галузях знань, праці щодо бібліографічної діяльності, бібліографічних досліджень, окремих видів бібліографії.

Для питань каталогізації й класифікації варто застосовувати розділи 025.3 та 025.4.

Розділ 012 передбачений для бібліографій творів окремих авторів за їхніми прізвищами або за назвою творів, якщо автор невідомий. Наприклад:

012Драч Бібліографія творів Івана Драча

Розділ 013 застосовують для колективних бібліографій. Наприклад:

013:002-028.85(477)"192/193" Перелік репресованої літератури (заборонені видання 20-30-х років)

Розділ 015 призначений для бібліографій творів, виданих у межах однієї країни, місцевості чи друкарні, незалежно від авторів або змісту. Наприклад:

015(477) Національна бібліографія України

Розділ 016 слугує для бібліографій творів за однією тематикою або галуззю знань, бібліографій персоналій (біобібліографія), певної місцевості (топобібліографія), певного періоду (хронобібліографія), а також для бібліографій окремих видів видань із загальними ознаками форми. Наприклад:

016(1/9) Краєзнавча бібліографія. Топобібліографія

016(477) Бібліографія творів про Україну

016:01 Бібліографія бібліографії

016:929 Біобібліографія

Розділ 017 застосовують для каталогів зібрань документів (рукописних і друкованих) громадських та приватних бібліотек, а також для книготорговельних і видавничих каталогів. Каталоги архівних та музейних фондів групують у відповідних галузях. Однак каталоги бібліотек музеїв та архівів класифікують у 017.1. Наприклад:

017.1(477-25)ДНТБ:050 Каталог періодики державної науково-технічної бібліотеки України

Розділ 018 призначений для відображення каталогів за формальною ознакою: алфавітні каталоги, авторські каталоги, а також каталоги характерних слів. Наприклад:

018.11(430):093 Зведений алфавітний каталог інкунабул Німеччини

Розділ 019 використовують для каталогів, у яких записи різних типів заголовків (автори, назви характерних слів, предметів тощо) згруповано в єдину послідовність.

Нижче розглянемо розділи підкласу 02 *Бібліотечна справа. Бібліотекознавство*

Розділ 021 *Функції, значення, цінність, розвиток бібліотек* слугує для групування документів з організації та розвитку бібліотечної справи, визначення завдань бібліотек. Наприклад:

021.4:61 Організація виставки нових надходжень з медицини

Розділ 025 *Адміністративні відділи бібліотеки* використовують для документів щодо роботи відділів бібліотек. Наприклад:

025.17-027.512:002.1-028.27](045) Специфіка електронних документів у системі бібліотечних спецфондів

Розділ 026 *Галузеві і спеціальні бібліотеки* призначений для бібліотек зі спеціальними фондами, а також галузевих бібліотек. Наприклад:

026.07.021:72](477-25) Державна наукова архітектурно-будівельна бібліотека імені В. Г. Заболотного (м. Київ)

026.062:[378.6:78](477.74-25) Фонотека Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової

Розділ 027 *Універсальні бібліотеки* передбачений для бібліотек з універсальними фондами. Наприклад:

027.5.021(477-25)НБУ Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

*Марина Ахвердова
Юлія Набхан*

Нове в УДК: зміни та доповнення у головному файлі MRF12

У лютому Консорціум УДК оновив дані головного довідкового файлу УДК MRF12. Це остання на 2019 р. версія у світі, яка містить зміни та доповнення за 2014-2015 рр. до майже 6000 класів (понад 2000 нових класів, 3000 модифікацій і 700 скасування). Помітні зміни відбулися в мовній *Таблиці 1с* (романські мови, африканські мови); *Таблиці 1е*.

Загальні визначники мiсця (Центральна Америка, антарктичнi територiї, скандинавськi країни, Росiйська Федерацiя, Україна тощо); частково здiйснено актуалiзацiю в iнших класах, найбiльше - у математицi (алгебра) та бiологiї (безхребетнi, водоростi, гриби).

Стосовно спецiальних визначникiв 81'01'/08 та 82'01'/06 (звернiть увагу на змiни, якi стосуються попередньої публiкацiї: Муравйова В. Побудова iндексiв iз загальними та спецiальними визначниками у класi «8 Мова. Мовознавство. Лiнгвiстика. Лiтература» / В. Муравйова, А. Дiденко // *Вiсн. Кн. Палати.* – 2018. - № 7. – С. 31-33 ; № 8. – С. 23-24.), то їх вилучено й перенесено до першоджерела в загальнi визначники мов - Таблиця 1с =... '01'/08 Спецiальнi визначники для позначення походження та перiодiв i стадiй розвитку мови з вiдповiдною методичною вказiвкою; тепер вони вiдповiдають єдинiй побудовi. Слiд враховувати, що є й прямi класи для мов, до яких не доречно використовувати спецiальнi визначники перiодiв, звертаємо увагу на мову =14 Грецька, де також вiдбулися змiни порiвняно з попередньою пропозицiєю.

Через те, що ранiше клас =142 належав мовi Димотика, а його помилково було надано Давньогрецькiй мовi, Консорцiум УДК внiс змiни в остаточний варiант, а отже звертаємо увагу користувачiв, якi розпочали застосовувати клас =142, що потрiбно скоригувати iндеси:

811.143 Класична грецька мова

821.143 Давньогрецька лiтература

Пiд час опрацювання еталона УДК спiвробiтники вiддiлу класифiкацiйних систем виконують спецiальне редагування й часто стикаються з проблемними питаннями сучасної наукової термiнологiї географiчних понять. Виникають спiрнi питання й щодо адмiнiстративного подiлу України (iндекс УДК (477)), який не переглядали вiд часiв незалежностi.

Певнi змiни було подано до Консорцiуму, i їх вже враховано у MRF12. Надалi обов'язково iнформуватимемо щодо актуалiзацiї цього класу.

УДКК затвердив новий клас +(477.411) *Київ* замість побудованого (477-25). Рекомендуємо вже використовувати цей iндекс для видань про Київ. Iншi центри областей залишилися без змiн, наприклад:

(477.54-25) Харків

Вилучаємо всі історичні райони, взявши приклад однотипності з індексів інших країн. Тепер позначаємо райони історичного й традиційного поділу України, у тому числі області та райони, використовуючи індекси для сучасного поділу, або комбінуємо зі спеціальними визначниками (1-89) та алфавітним підрозділянням А/Я:

(477-89Пол) Полісся (історичний регіон)

(477-89Сло) Слобожанщина (історичний регіон)

(477.75-89Тав) Таврія (історичний регіон)

(477.8-89Гал) Галичина (історичний регіон)

Також у підкласах індексу (477) прибрано всі назви економічних районів та перенесено у відповідні приклади комбінування, деталізувати їх слід за допомогою спеціальних визначників (1-67) і (1-12/-18), а також алфавітного підрозділяння А/Я:

(477-14-67) або (477-67) Південно-західний економічний район

(477.8-15-67Кар) або (477.8-67Кар) Карпатський економічний район

Варто зазначити, що запропонований співробітниками відділу приклад знайшов відображення й у низці інших країн, приміром, у класі (470) *Росія*. У світі набуло чинності й ухвалене Книжковою палатою України рішення щодо проблемних випадків під час визначення теми документів:

Російська Федерація (європейська та азіатська частини) (470+571)

Російська Федерація загалом (у відносинах з іншими державами) (470)

Також історичні райони Росії рекомендовано позначати за допомогою (1-89), наприклад:

(470-89)ВКМ Велике князівство Московське

Докладнішу інформацію про нові класи, вилучені та ті, в яких відбулися зміни, уміщено за посиланням: http://ukrbook.net/UDC/UDC_new.html.

*Валентина Муравйова
Вікторія Солодовнік*

Правила побудови індексів у класах 004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних та 005 Управління. Менеджмент

В УДК класи 004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних та 005 Управління. Менеджмент демонструють динаміку розвитку суспільства у світі. Видань на тему «Комп'ютери» ще на початку 90-х років ХХ ст. було вкрай мало і систематизували їх у клас 681.3 Обладнання для обробки даних. Зрештою 1996 р. започатковано новий клас 004 із детально розробленими підкласами, який майже кожного року зазнає змін і доповнень.

Основним правилом міжнародної класифікації є незмінність трактування опису класу до відповідного індексу різними мовами. Тож якщо є спеціальний визначник *004.056 Безпека*, то його назва буде незмінною для всіх мов. Це допоможе зарубіжним колегам краще зрозуміти наповнення наших баз даних. Нагадаємо, спеціальних визначників -1/-9, .01/.09 і '0/'9 мають обмежені сфери застосування. Кожен із цих видів визначників використовують для характерної деталізації, що повторюється в тих розділах основної таблиці, для яких вони розроблені та в яких розміщені. Наприклад, візьмемо спеціальний визначник 004.056 та поєднаємо його з деякими класами:

004.33.056 Безпека пристроїв зберігання даних

004.382.73.056 Безпека ноутбуків

004.383.2.056 Безпека серверів

004.738.5.056 Безпека Інтернету та «Всесвітньої павутини»

Якщо бібліотека має невеликий фонд і вирішила збирати всю літературу під спеціальним визначником 004.056 (хоча правила систематизування не рекомендують використовувати спеціальні визначники як прямі індекси!), то радимо залишити назву спеціального визначника 004.056 Безпека, а нижче в дужках надати пояснення (методичну примітку тощо), що під цим індексом зберігатимуться всі надходження з безпеки комп'ютерів.

Якщо потрібно в індексі відобразити кілька спеціальних визначників, то їх приєднують, відповідно до змісту книги, так: видання

«Криптологія у прикладах, тестах і задачах : навч. посіб.» отримає індекс УДК **004.056.055:003.26](075.8)**. Рекомендуємо для ширшого відображення та пошуку в каталозі скористатися фасетним методом індексування:

004.056:003.26(075.8)

004.055:003.26

Якщо деталізуємо видання за допомогою загальних визначників, у пригоді стануть і загальні визначники часу, місця, форми документів, наприклад:

1. «Інформаційно-комп'ютерні технології – 2018», Міжнародна науково-технічна конф. (9 ; 2018 ; Житомир). Тези доповідей ІХ Міжнародної науково-технічної конференції «Інформаційно-комп'ютерні технології – 2018», Житомир, 20-21 квіт. 2018 р. УДК **004''2018''(06)**

2. Heinz Zemanek : [австр. піонер комп'ютер. технологій] - Тит. арк., паліт., серія та передм. англ. - Основ. текст нім. УДК **004(436)(092)=112.2=111** Фасетами: **004(436)(092)=112.2=111**
004(092)(436)=111

Якщо немає можливості індексувати видання за допомогою спеціальних визначників, використовуємо інші прямі індекси, які можуть бути навіть у межах одного класу, наприклад:

1. Основы программирования на языке С++. [Одномерные массивы и циклы] : метод. указания к выполнению практ. и лаб. работ по курсу «Інформатика» УДК **004.42:2004.43](072+076)**

2. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. УДК **004:336](075.8)**

3. Інформатика. Видавничо-поліграфічні виробництва УДК **004.032:655](075.8)**

Клас **005** *Управління. Менеджмент новіший*. На відміну від 004 класу, в ньому немає спеціальних визначників, тому якщо потрібно детальніше розкрити тему видання, то використовуємо загальні визначники із Допоміжної таблиці або класи Основної таблиці, наприклад:

1. Истории успеха столичного бизнеса : [бизнесбиографии] УДК **005(477.411)(092)**

2. Економіка і менеджмент 2018: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку : зб. наук. пр. міжнар. наук.-практ. конф. УДК **005''2018''(06)**

Клас 005 може бути як на першому місці, так і слугувати уточнювальним індексом, наприклад:

1. Фінансовий менеджмент : підручник УДК **005:336](075.8)**

2. Інформаційні системи у менеджменті. Практикум : навч. посіб. УДК **004:005](076)**

Під час індексування видань за цією тематикою звертаємо увагу на методичні вказівки та приклади комбінування до класів, що полегшить роботу систематизатора.

Валентина Муравйова

Вікторія Солодовнік

Використання індексів УДК у класах 030/090

Клас *030* *Універсальні довідкові видання* використовується для документів про енциклопедії, словники, лексикони, глосарії та інші універсальні довідкові видання загалом (їхню структуру, укладання, створення тощо). На практиці цей розділ застосовують для індексування універсальних довідкових видань через брак літератури про їх укладання, наприклад:

030 (477) Велика українська енциклопедія

Найширше розділ 030 використовують для побудови визначників форми документа. У розділі (03) Довідкові видання та його підрозділах збираються довідкові видання універсального характеру або галузеві:

(031) Енциклопедії

(035) Довідники. Посібники (довідники наукових і технічних даних, монографії зі спеціальних галузевих тем)

(036) Путівники. Довідники (з практичною та описовою інформацією)

(038) Словники (тлумачні, термінологічні, мовні спеціальні галузеві й науково-технічні)

Потрібно розрізняти визначники внутрішньої та зовнішньої форми документа. Визначники внутрішньої форми відображають його зміст (наприклад, історична форма, біографія у форматі коміксів тощо).

Визначники зовнішньої форми характеризують тільки фізичні властивості документа (розмір, колір, матеріал тощо). Визначник внутрішньої форми слід розміщувати перед визначником зовнішньої форми, наприклад:

087.5(031) Як, звідки і чому : для мол. шк. віку : [пер. з англ.] / Барбара Тейлор, Стів Паркер, Аманда О'Нейл, Джекі Гефф Крістофер. (Серія «Для допитливих»)

615.2/.45(035) Довідник еквівалентності лікарських засобів. Спеціалізоване медичне видання для фахівців

908(477)(036) Ukraine : путівник

Розділ *050 Серійні видання. Періодика* використовується для повторюваних (серійних) видань журналів, щорічників, адресних книг, альманахів, календарів та інформації про них. Галузеві серійні видання класифікуються у відповідну галузь із використанням визначника форми (050.8), (050.9). Розділ 050 поділяється на такі підрозділи:

050.8 Щорічники. Каталоги, адресні книги

050.9 Альманахи. Календарі

Розділ *050.8* призначений для класифікації документів про щорічники, каталоги та адресні книги, наприклад:

050.8(477-25) Жовті сторінки. Київ

Розділ *050.9* використовують для документів про альманахи та календарі, наприклад:

050.9(=581) Китайський календар на 150 років

Розділ *06 Організації загального типу* призначений для класифікації загальної інформації про структуру та діяльність товариств, асоціацій, конгресів, фірм, наукових установ та організацій. У цьому розділі (окрім 069) використовуються спеціальні визначники *06.01/.05*, що описують: статут, вид діяльності, права та обов'язки, фінансові зобов'язання, органи управління, майно організацій тощо. Організації галузевого характеру класифікуються зі знаком відношення до індексу, що відображає відповідну сферу діяльності. Розділ складається з таких підрозділів:

061 Організації та інші типи об'єднань

069 Музеї. Виставки

Підрозділ *061* містить інформацію про державні, урядові, національні й міжнародні організації та об'єднання, а також недержавні

(громадські) організації, товариства, асоціації, конгреси та виставки. Повні або скорочені назви організацій (або інших типів об'єднань) розміщують в алфавітному порядку від А до Я (А/З). Організації (або інші типи об'єднань), які виникли на основі узгоджень між юридичними особами двох країн, можна позначати за допомогою загальних визначників місця цих країн: (4/9) із деталізацією за допомогою спеціальних визначників (1-4/-6) або загального визначника (100) для кількох країн світу. Наприклад:

061.1ЄС:005.211(045) *Свешніков С. М. Інноваційна політика Європейського Союзу*

502.14:061(477)УЕА *Зелена хвиля незалежності. Українська екологічна асоціація «Зелений світ»*

Підрозділ 069 охоплює інформацію про діяльність різноманітних музеїв загалом, їхню структуру, організацію та адміністрування, музеологію, а також про колекції та виставки. Наприклад:

069.4 *Митківська Т. І. Комплексне обстеження музейних приміщень / Митківська Т. І., Комаренко О. І.*

069.6(072) *Зайченко О. К. Розвиток клієнторієнтованості музейної послуги : метод. посіб.*

Музеї галузевого характеру належать до індексу 069 із додаванням відповідної галузі (через знак відношення), наприклад:

069.8:783.0711(477)(055) *Науково-інформаційний бюлетень № 7 Меморіального музею К. Г. Стеценка у с. Веприк*

Розділ 08 *Видання змішаного змісту. Збірники* призначений для видань, які складаються з кількох творів в одному томі, збірнику чи серії. Вони не мають бути журнальними, газетними виданнями чи збірками праць окремих організацій.

Підрозділ 081 *Збірники творів одного автора* використовується для збірників творів одного автора, які підрозділяються за ім'ям автора за допомогою А/Я (А/З). Якщо збірники присвячені одній темі, то вони класифікуються за відповідною темою з приєднанням визначника форми (081), наприклад:

37.013(081) *Захаренко О. А. Вибрані педагогічні твори*

У підрозділі 082 *Збірники творів різних авторів на різні теми* відображаються збірники різних авторів різної тематики. Якщо тематика

однакова, то такі збірники класифікуються за темою з приєднанням визначника форми (082), наприклад:

082.2(059) *Тексти для роздумів : (альманах). У 5 т. Т. 1. Український Аспен Клуб*

008(082) *Як писати про культуру? : зб. есеїв і лекцій / Д. Бадьйор [та ін.].*

Підрозділ 084 *Збірники образотворчих, графічних документів* призначений для альбомів та збірників образотворчих і графічних документів, наприклад:

62.036(477)(083.82)(084) *Стратійчук О. П'ятдесят офортів : альбом-каталог*

Підрозділ 087 *Документи певного призначення* охоплює літературу для окремих категорій читачів (дитяча, молодіжна, популярна), наприклад:

087.5 *Жива абетка : книга-гра*

087.6 *Мир вокруг нас. Невероятные факты : попул. изд.*

Розділ 09 *Рукописи. Раритети і рідкісні книги* використовується для рідкісних рукописів та книг, які мають певні особливості (оправа, ілюстрації, особливий матеріал виготовлення та ін.), що вирізняє їх серед інших видань.

Інші види видань з незвичайними особливостями (книги незвичайного формату, книги з автографами, книги, які належали історичним особам, та ін.). Наприклад:

093:027.7](477.83)(083.82) *Інкунабули (першодруки) Наукової бібліотеки Львівського університету : каталог*

091(=14):[025.171:027.5.021(477-25)НБУ](043.3) *Чернухін Є. К. Грецькі рукописи IV-XX ст. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: кодикологічне дослідження : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 07.00.08 / Чернухін Євген Костянтинівич ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського.*

Марина Ахвердова

Анна Діденко

Методичні роз'яснення щодо індексування видань класу 1 Філософія. Психологія

Використовувати 1 клас можна під час індексування видань на загальну філософську тематику, оскільки видання з психології будуть заіндексовані у 159 підкласі, а також відповідно до сьомого правила про перше згадування. Наприклад:

1/2 Філософія та релігія

1-042.3:2 Вплив релігії на філософію

1:5 Філософія науки

1:7 Філософія мистецтва

1"18" Філософія 19 століття

1(091) Історія філософії

Розділ 101 призначений для групування документів із загальних філософських питань: сутність, можливості, методи, предмет філософії тощо. Наприклад:

101(079.1) Збірник завдань для контрольних робіт із курсу «Філософія» для шкільних закладів

Підклас 11 містить розділи 111/119. Розділ 111 застосовують для документів, що висвітлюють теми метафізики та онтології: концепції, властивості, теорії, види буття. Наприклад:

111:159.923.2 Онтологія особистості

Розділи 113/119 відображають видання з космологічних питань: законів природи, простору, часу, руху, розвитку, матерії тощо. Наприклад:

113:53 Фізико-філософська концепція постання Всесвіту з ефіру

Підклас 13 призначений для групування документів щодо філософії розуму й духу, а також метафізики духовного життя, їхніх концепцій і законів, духовних цінностей. Цей підклас також охоплює філософію культури та культурологічні вчення. Крім цього, до підкласу 13 належить розділ 133, в якому класифіковано паранормальні явища та окультизм, у тому числі астрологію, хіромантію, хірологію, спіритизм. Наприклад:

133:159.96 Паранормальні явища: спроба усвідомлення

133.3(=821.173) Скарби майя та кінець світу

133.4(=16) Таємні практики слов'янського чорнокнижжя

133.52(076) Практична астрологія (посібник)

Підклас 14 та його розділи 140/141 застосовують для позначення філософських систем і напрямів, а також їхніх різновидів за основними принципами, поглядами на світ, релігійними питаннями, ставленням до суспільства тощо. Наприклад:

141:316.37](73)"195/199" *Параметри осягнення людини в американській філософії другої половини XX століття (монографія)*

141.7:316.3:001.895](043.3) *Інновації у суспільному житті: природа і функціональний потенціал (автореферат дисертації)*

У «Змінах та доповненнях 2014-2015» код 141.319.8 *Філософська антропологія* перенесений у новий клас 128.5 розділу 128 *Душа. Сутність життя і смерті*.

Документи з психологічної тематики (з питань загальної психології, психології окремих видів діяльності, віку та статті, парапсихології, гіпнотизму, психотехніки) збираються у підкласі 159.9. У ньому розроблено низку спеціальних визначників, які деталізують індекс і роблять його більш розширеним. Окрім того, цей клас містить настанови (посилання), що вказують на розділ або конкретний індекс, який можна використовувати під час індексування близьких за змістом документів. Наприклад:

159.9.072 *Практична психологія: діагностичні шкали*

159.9.072.52 *Ефект плацебо: коли розум стає матерією*

157.922.7-058.862:159.944.4 *Психологічні чинники особистісної стресостійкості дітей-сиріт*

159.923.2-053.6-056.262 *Психологічні основи формування самосвідомості молоді з порушенням зору (Фасетами індекс буде такий: 159.923.2-053.6-056.262 159.923.2-056.262-053.6)*

159.963.3:612.821.7 *Сновидіння: про що говорить мозок*

Якщо зміст видання цього потребує, то для відображення за різними критеріями доцільно навести уточнення за допомогою індексу УДК із медицини:

159.98-051:616-006-052 *Психологічна готовність психологів до роботи з онкологічними хворими (складається з: 159.98 Прикладна психологія 616-006 Пухлини. Новоутворення. Бластоми. Хористоми.*

Гамартоми. Онкологія -051 Особи, які впливають на інших, виконують дію -052 Особи, які є об'єктом впливу, клієнти, користувачі)

Психологію окремих видів діяльності (галузеву, прикладну) позначаємо за допомогою знака ":" (відношення). Наприклад:

159.9:502/504 Екологічна психологія

159.9:613 Психологія становлення здорового способу життя

На сучасному етапі чимало літератури з психологічної тематики перегукується із соціальною психологією 316.46. Це варто враховувати в процесі індексування, адже зрозуміло, що тема не може бути відображена одним індексом, а лише кількома. Наприклад:

316.46:159.923]:35.07/.08 *Діагностика лідерського потенціалу особистості на публічній службі (складається з індексів: 159.923 Психологічні типи... 316.46 Лідерство 35 Державне адміністративне управління... 3.07/.08 Спеціальні визначники для позначення суспільних наук загалом)*

159.923-044.332:316.42-044.372 *Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства (складається з: 316.42 Соціальні зміни в глобальних суспільствах... 044.332 Диференціація. Адаптація -044.372 Криза)*

Логіку представлено у підкласі 16, який має кілька розділів. Найчастіше індексують літературу з розділу 165 Теорія пізнання. Епістеміологія. Наприклад:

165-045.34 *Екстраполяція як метод соціального пізнання (складається з: 165 Теорія пізнання. Епістемологія -045.34 Екстраполяція)*

165:32 *Політичне пізнання: епістемологічна та гносеологічна перспективи*

У підкласі 17 згруповано документи етично-філософської тематики, документи з практичної філософії та філософії моралі. Наприклад:

17:7 *Взаємозв'язок етики та мистецтва*

У підкласі 17 для деталізування напрямів, методів, ролі й поняття етики, суті, категорій, законів і принципів моралі, етичних поглядів і доктрин використовують спеціальні визначники 17.0. Наприклад:

17.021.2-056.31 *Особи за розумовими здібностями*

До підкласу 17 належать розділи 171/179, які об'єднують різновиди етики: індивідуальну, соціальну, родинну, професійну, ділову, сексуальну, етику розваг і відпочинку, а також інші етичні питання.

Наприклад:

023.4:174 Етика бібліотечного працівника

174.026.3:159.9 Роль емпатії у професійному становленні психолога-практика

341.7:174 Дипломатичний протокол та етикет

347.96:172 Духовно-естетичний фактор у професійному бутті юриста

*Юлія Набхан
Вікторія Солодовнік*

Список літератури

1. Муравйова В. Загальні та спеціальні визначники: їх застосування / В. Муравйова, Ю. Набхан // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 2. - С. 37-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_2_10
2. Ахвердова М. Застосування загальних визначників форми документів та місця в УДК / М. Ахвердова, А. Діденко // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 3. - С. 50-51. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_3_14
3. Ахвердова М. Фасети та розділові знаки, які використовуються в Універсальній десятковій класифікації / М. Ахвердова // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 1. - С. 43-45. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_1_12
4. Муравйова В. Комбінування загальних визначників часу та рас, етнічних груп і народів з основними класами таблиць УДК / В. Муравйова, В. Солодовник // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 4. - С. 41-42. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_4_9
5. Ахвердова М. Особливості застосування запозичених нотацій та загальних визначників основних характеристик в УДК / М. Ахвердова, Ю. Набхан // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 5. - С. 34-35. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_5_9
6. Муравйова В. Побудова індексів із загальними та спеціальними визначниками у класі «8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література» / В. Муравйова, А. Діденко // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 7. - С. 31-33. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_7_9
7. Муравйова В. Побудова індексів із загальними та спеціальними визначниками у класі «8 Мова. Мовознавство. Лінгвістика. Література» / В. Муравйова, А. Діденко // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 8. - С. 23-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_8_7
8. Ахвердова М. Особливості створення індексів УДК для документів мистецької, музейної та біографічної тематики / М. Ахвердова, Ю. Набхан // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 9. - С. 28-29. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_9_8
9. Муравйова В. Специфіка систематизації видань у класі «82 Література. Літературознавство» / В. Муравйова, В. Солодовник // Вісн.

Кн. палати. - 2018. - № 10. - С. 30-31. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_10_8

10. Муравйова В. Специфіка систематизації видань у класі «82 Література. Літературознавство» / В. Муравйова // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 11. - С. 43. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_11_11

11. Муравйова В. Специфіка систематизації видань у класі «82 Література. Літературознавство» / В. Муравйова, Ю. Набхан // Вісн. Кн. палати. - 2018. - № 12. - С. 35-37. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_12_12

12. Ахвердова М. Особливості використання підкласів УДК 00/02 / М. Ахвердова, Ю. Набхан // Вісн. Кн. палати. - 2019. - № 1. - С. 40-41. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_1_13

13. Муравйова В. Нове в УДК: зміни та доповнення у головному файлі MRF12 / В. Муравйова, В. Солодовнік // Вісн. Кн. палати. - 2019. - № 2. - С. 31-33. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_2_10

14. Муравйова В. Правила побудови індексів у класах 004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Оброблення даних та 005 Управління. Менеджмент / В. Муравйова, В. Солодовнік // Вісн. Кн. палати. - 2019. - № 3. - С. 33-34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_3_9

15. Ахвердова М. Використання індексів УДК у класах 030/090 / М. Ахвердова, А. Діденко // Вісн. Кн. палати. - 2019. - № 4. - С. 28-30. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_4_9

16. Набхан Ю. Методичні роз'яснення щодо індексування видань класу 1 Філософія. Психологія / Ю. Набхан, В. Солодовнік // Вісн. Кн. палати. - 2019. - № 5. - С. 28-29. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2019_5_9

Бібліографічні ідеї та технології

Аналітичний огляд

(IV квартал 2019 р.)

Підготувала: *М. Маслова*

Редактор: *Т. Пішванова*

Комп'ютерна верстка: *Г. Мацієвська*

Наклад 40 прим.

Віддруковано у Запорізькій ОУНБ
просп. Соборний, 142, Запоріжжя, 69095

Відділ наукової інформації та бібліографії

Телефон: 787-53-57

Ел. пошта: bibliograf.zounb@ukr.net, bibliograf@zounb.zp.ua

**ЗАПОРІЖЖЯ
ПР. СОБОРНИЙ, 142
061787 53 57**

**BIBLIOGRAF.ZOUNB@UKR.NET
BIBLIOGRAF@ZOUNB.ZP.UA**

**FACEBOOK.COM/BIBLIOGRAF.ZOUNB
YOUTUBE.COM/BIBLIOGRZOUNB**

ZOUNB.ZP.UA